

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
ПВНЗ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І
ПІДПРИЄМНИЦТВА»
протокол №3/1 від «28» травня 2025 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом в.о. ректора
ПВНЗ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І
ПІДПРИЄМНИЦТВА» №8
від «29» травня 2025 р.

В.о. ректора

Ельзара ЗАВОЛОКІНА

ПОЛОЖЕННЯ

**про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вільний
вибір навчальних дисциплін в
ПРИВАТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

(Оновлена редакція зі змінами та доповненнями)

(Базова версія затверджена рішенням Вченої ради, протокол № 5 від 24.06.2021 р.)

м. Київ, 2025 р.

ЗМІСТ

1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	4
3	ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	7
4	ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	10
	ДОДАТКИ	11

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін у ПРИВАТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА» (далі – Положення) регламентує порядок методичного, інформаційного та організаційного забезпечення права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», інших нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Положення про організацію освітнього процесу в ПРИВАТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА» та інших внутрішніх нормативних документах ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА» (далі – Інститут):

1.2. Інститут створює умови для забезпечення реалізації здобувачами вищої освіти права на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти.

1.3. Положення формалізує наступні процедури:

- формування та доведення до відома здобувачів вищої освіти переліку навчальних дисциплін для вільного вибору (або переліку вибіркових навчальних дисциплін);

- здійснення вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін зі сформованого та затвердженого переліку вибіркових навчальних дисциплін; - організації подальшого вивчення здобувачами вищої освіти обраних навчальних дисциплін.

1.4. Вільний вибір навчальних дисциплін – це право здобувачів освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії, яка є персональним шляхом реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання тощо.

1.5. Вільний вибір здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним наступних цілей:

- поглиблення професійних знань у межах обраної освітньої програми та здобуття додаткових спеціальних професійних (фахових) компетентностей;

- поглиблення знань та здобуття додаткових загально-професійних компетентностей у межах спеціальності або споріднених спеціальностей галузі знань;

- ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень в інших галузях знань та здобуття додаткових результатів навчання в межах формування загальних компетентностей;

- можливість побудувати індивідуальну траєкторію навчання, включно із можливістю обрання іноземної мови (німецька, італійська тощо) та рівня її вивчення, обрання місця проходження виробничої, переддипломної та іншої практики; обрання тем курсових робіт/проектів, а також теми кваліфікаційної роботи та наукового керівника тощо.

1.6. Здобувач обирає дисципліни відповідно до навчального плану, за яким він навчається, що визначає кількість і обсяг навчальних дисциплін вільного вибору здобувача для конкретного семестру. При цьому здобувач має право вибрати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших освітніх програм чи рівнів освіти, за погодженням із завідувачем відповідної випускової кафедри. Здобувачам вищої освіти також може бути надана можливість обрання для подальшого вивчення дисциплін інших закладів вищої освіти, за умови, що Інститут має відповідні двосторонні договори про співпрацю з такими закладами.

1.7. У навчальному плані зазначаються обсяг та семестрів вивчення вибіркового дисциплін.

1.7.1. Каталоги з яких обираються дисципліни: Каталог вибіркового навчальних дисциплін циклу загальної підготовки та Каталог вибіркового навчальних дисциплін циклу професійної підготовки за спеціальністю та / або освітньою програмою.

1.7.2. Кожен Каталог є систематизованим анотованим переліком навчальних дисциплін, які відносяться до вибіркової складової освітньої програми для певного РВО.

1.7.3. Формування Каталогу має відповідати принципам альтернативності, змагальності та студентоцентризму (дисципліни можуть вважатися вибіровими лише якщо вони є такими з точки зору здобувача вищої освіти).

1.7.4. Зміст вибіркового навчальних дисциплін повинен враховувати вимоги до актуальності, наукоємності, практичної спрямованості та рівня вищої освіти.

1.8. Результати вибору здобувачем навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані в розділі «Обрані дисципліни» відповідно до Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти.

1.9. Навчальні дисципліни, які внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення.

1.10. Інститут несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються здобувачам вищої освіти для реалізації ними права вільного вибору.

2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Здобувачу вищої освіти надається можливість вільного вибору навчальних дисциплін, представлених у вибіркової частині навчального плану освітньої програми, на якій здобувач навчається в Інституті.

На вибір здобувачам вищої освіти також можуть пропонуватися додаткові навчальні дисципліни, які не передбачені навчальним планом та освітньою програмою, на якій він навчається, але пройшли процедури затвердження в порядку, встановленому в Інституті, або навчальні дисципліни інших освітніх програм.

2.2. Вибіркові освітні компоненти навчального плану або дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти – це навчальні дисципліни, які пропонуються та розробляються кафедрами та затверджуються Вченою радою Інституту з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів вищої освіти, підвищення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці, а також ефективного використання можливостей Інституту, врахування регіональних потреб тощо.

2.3. Кількість і обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС для конкретного навчального семестру, що пропонуються обрати здобувачу вищої освіти із переліку вибіркового дисциплін, визначається у навчальному плані, складеному на підставі відповідної освітньої програми.

Обсяг та види аудиторних занять, форма семестрового контролю вибіркового навчальних дисциплін також визначається відповідним навчальним планом.

2.4. Навчальні дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти (вибіркові навчальні дисципліни) за навчальним планом поділяються на дві категорії:

2.4.1 цикл загальної підготовки, які спрямовані на поглиблення й вдосконалення загальних компетентностей здобувача вищої освіти та формування soft skills;

2.4.2 цикл професійної підготовки за спеціальністю, які спрямовані на поглиблення знань та здобуття додаткових загально-професійних (фахових) компетентностей у межах спеціальності або споріднених спеціальностей галузі знань.

2.4.3. Перелік дисциплін вільного вибору відображується у відповідному Каталозі: Каталог вибіркового навчальних дисциплін циклу загальної підготовки (далі – ЗП-Каталог) та Каталог вибіркового навчальних дисциплін циклу професійної підготовки за спеціальністю та / або освітньою програмою (далі – ПП-Каталог).

2.5. Обсяг та семестровий контроль однієї вибіркової навчальної дисципліни за циклом загальної підготовки уніфікований для всіх освітніх програм і рівнів освіти і, як правило, становить 3 кредити ЄКТС з формою підсумкового семестрового контролю – залік.

2.6. Обсяг вибіркової навчальної дисципліни циклів професійної підготовки за спеціальністю та за освітньою програмою рекомендується встановлювати не більше 6 кредитів ЄКТС та її викладання має плануватися в межах одного навчального семестру.

2.7. За зміст та якість викладання вибіркової навчальної дисципліни в освітньому процесі несе відповідальність викладач цієї дисципліни та завідувач кафедри, за якою закріплено викладання відповідної навчальної дисципліни.

2.8. До переліку вибіркового дисциплін, що пропонуються здобувачам вищої освіти, можуть бути внесені тільки навчальні дисципліни, що мають повне інформаційне та методичне забезпечення, необхідне для її засвоєння, відповідно до вимог Інституту.

2.9. Основними критеріями для включення навчальної дисципліни до переліку вибіркового є:

- затребуваність стейкхолдерами (актуальність дисципліни з позицій розвитку відповідної галузі економіки, напрямку наукових досліджень, попиту на відповідні компетентності на ринку праці тощо);

- кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, відгуки здобувачів щодо якості викладання тощо);

- навчально-методичне забезпечення (силабус та/або робоча програма навчальної дисципліни та, за наявності, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації тощо).

2.10. Затверджений в установленому Інститутом порядку перелік вибіркового навчальних дисциплін (ЗП-Каталог та ПП-Каталог) з їх коротким описом та/або силабусами має бути розміщений на офіційному сайті Інституту або в системі електронного забезпечення навчання (далі – СЕЗН) у формі каталогу.

2.11. По кожній навчальній дисципліні, що пропонується для вибору здобувачам вищої освіти, надається короткий її опис (силабус), вказуються обсяг в кредитах ЄКТС, кафедра, яка забезпечує викладання, а також за необхідності вимоги до початку вивчення дисципліни та інше.

2.12. Завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм та викладачі, що пропонують дисципліни для вибору, забезпечують підготовку робочих програм з навчальних дисциплін та/або силабусів, навчально-методичних матеріалів, необхідних для їх вивчення.

2.13. Перелік вибіркового навчальних дисциплін щороку переглядається та на наступний навчальний рік може змінюватись та доповнюватись.

Для включення навчальної дисципліни на наступний навчальний рік до переліку вибіркового дисциплін кафедри, що забезпечують її викладання, мають подати до навчально-методичного відділу до 15 жовтня кожного навчального року службове подання від завідувача кафедри, коротку анотацію (опис) навчальної дисципліни, робочу програму навчальної дисципліни та/або силабус тощо.

Після розгляду та ухваленні поданих документів на Науково-методичній раді Інституту додаткові навчальні дисципліни включаються до основного переліку вибіркового дисциплін (що раніше затверджені освітньою програмою та навчальним планом) рішенням Вченої ради Інституту.

2.14. Перелік вибіркового навчальних дисциплін з їх коротким описом на сайті або СЕЗН формує навчально-методичний відділ Інституту після подання завідувачами кафедр необхідних документів (службового подання від завідувача кафедри, силабусу та/або робочої програми навчальної дисципліни, короткого опису дисципліни в електронній формі для розміщення на сайті та інших

документів) для розгляду на Науково-методичній раді та їх затвердження Вченою радою Інституту.

2.15. Перелік вибіркового навчальних дисциплін, що пропонуються для вибору здобувачам вищої освіти на наступний навчальний рік, має бути затверджений Вченою радою не пізніше грудня поточного навчального року та розміщений разом із коротким описом дисциплін на сайті Інституту або у СЕЗН не пізніше січня поточного навчального року для ознайомлення здобувачів вищої освіти та наступного вибору дисциплін для їх вивчення у наступному навчальному році.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Здобувачу вищої освіти в Інституті пропонується реалізовувати право вибору навчальних дисциплін шляхом щорічного обрання навчальних дисциплін із одного або декількох циклів (загальної підготовки або професійної підготовки) навчального плану вибіркової її частини, які включені до затвердженого переліку вибіркового дисциплін.

3.2. Вибір навчальних дисциплін здійснюють:

- здобувачі освітнього ступеня бакалавра – наприкінці весняного семестру кожного навчального року;

- здобувачі освітнього ступеня магістра – перший раз - на початку осіннього семестру першого року навчання, другий раз - на початку весняного семестру першого року навчання.

3.3. Викладання вибіркового навчальних дисциплін починається:

- для здобувачів освітнього ступеня бакалавра – з третього навчального семестру;

- для здобувачів освітнього ступеня магістра – з другого навчального семестру.

3.4. Здобувач вищої освіти за наявності обґрунтованих підстав та погодженням із завідувачем випускової кафедри має право обрати одну-дві навчальні дисципліни/освітні компоненти загальною кількістю не більше 6 кредитів ЄКТС із навчального плану іншої спеціальності/освітньої програми замість дисциплін циклу загальної та/або професійної підготовки за спеціальністю, передбачених освітньої програмою, за якою він навчається. В цьому разі загальна кількість кредитів ЄКТС за дисциплінами вільного вибору здобувача освіти циклу професійної підготовки за освітньою програмою, за якою він навчається, має бути незмінною.

3.5. Здобувачу вищої освіти може бути відмовлено в вивченні обраної ним навчальної дисципліни та запропоновано здійснити новий вибір у таких випадках:

3.5.1 якщо не сформована група для вивчення навчальної дисципліни;

3.5.2 якщо кількість здобувачів вищої освіти, які обрали навчальну дисципліну, перевищує максимально встановлену чисельність. У цьому випадку перевага в першу чергу надається здобувачам вищої освіти, які навчаються на тій

самій освітній програмі, а в наступну чергу – тим здобувачам вищої освіти, які зафіксували свій вибір раніше;

3.5.3 якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які здобувач вищої освіти може опанувати одночасно та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю.

3.6. Обмеження, передбачені пунктом 3.5.2 цього Положення, не поширюються на ті випадки, коли певну навчальну дисципліну обрали всі здобувачі, які навчаються за відповідною освітньою програмою або порушення встановленого обмеження не призводить до перевищення максимального навчального навантаження науково-педагогічних працівників відповідної кафедри.

3.7. Результати вибору здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані. Вибіркові навчальні дисципліни, які внесені до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти, є обов'язковими для вивчення. Невиконання будь-якої позиції індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. За невиконання індивідуального навчального плану здобувач вищої освіти може бути відрахований із Інституту.

3.8. Зміна здобувачем вищої освіти навчальної дисципліни за його вибором після її затвердження можливо виключно за згодою ректора, який при прийнятті рішення керується обмеженнями чисельності груп і потоків, враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших здобувачів вищої освіти.

3.9. Зміна обраних навчальних дисциплін після початку навчального семестру, у якому вони викладаються, не допускається.

3.10. Якщо здобувач вищої освіти у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальних дисциплін, він може бути записаний на вивчення навчальних дисциплін, обраних завідувачем випускової кафедри/групою забезпечення освітнього процесу відповідної спеціальності або керівником навчально-методичного відділу, виходячи із оптимізації навчальних груп і потоків.

Відмова здобувача вищої освіти виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням і здобувач вищої освіти може бути відрахований з Інституту за невиконання індивідуального навчального плану.

3.11. Щорічний сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати щорічному обсягу освітньої програми, за якою навчається здобувач.

3.12. Процедурі вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін передуює їх ознайомлення із порядком, термінами, особливостями запису на вивчення запропонованих навчальних дисциплін та з умовами формування навчальних груп для вивчення вибіркового навчальних дисциплін, а також із затвердженим переліком вибіркового навчальних дисциплін та їх коротким

описом (анотаціями) тощо.

3.13. До початку процесу обрання здобувачами навчальних дисциплін науково-педагогічні працівники кафедр, що забезпечують викладання навчальних дисциплін можуть проводити у позанавчальний час для здобувачів вищої освіти презентації запропонованих до вибору навчальних дисциплін, також за потреби можуть надаватися консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії та здійснення вибору тощо.

3.14. Терміни проведення процедур вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту здобувачів у групах.

3.15. Здобувачі вищої освіти (за виключенням здобувачів освітнього ступеня магістра, які здійснюють перший вибір у вересні-жовтні поточного навчального року) реалізують своє право вибору навчальних дисциплін до 15 червня навчального року, який передує навчальному року, в якому передбачене їх вивчення.

Вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється шляхом подачі заяви на ім'я завідувача кафедри.

3.16. Процедура вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін включає шість етапів:

- перший етап – ознайомлення здобувачів вищої освіти із порядком, термінами та особливостями формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Інституті (відповідальні: куратори груп, завідувачі кафедр, інші призначені особи).

Заходи першого етапу організуються відповідальними особами протягом січня - лютого поточного навчального року;

- другий етап – ознайомлення здобувачів вищої освіти із переліком та коротким описом (силабусами, анотаціями, презентаціями тощо) навчальних дисциплін за вибором, які пропонуються як за освітньою програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими освітніми програмами Інституту. Ознайомлення відбувається шляхом розміщення інформації на сайті або в системі електронного забезпечення навчання, організації зустрічей з представниками кафедр і гарантами освітніх програм тощо. Заходи другого етапу організуються протягом квітня-травня поточного навчального року;

- третій етап – подання заяв та запис здобувачів вищої освіти на вивчення навчальних дисциплін. Заходи третього етапу закінчуються до 10 червня поточного навчального року. Зразок заяви поданий в додатку 2;

- четвертий етап – опрацювання заяв здобувачів вищої освіти, перевірка контингенту здобувачів і попереднє формування груп на вивчення вибіркового навчальних дисциплін. Заходи четвертого етапу закінчуються до 15 червня поточного навчального року.

- п'ятий етап – повідомлення про відмову здобувачам вищої освіти, вибір яких не може бути задоволений з причин, перелічених у пункті 3.5, та повторний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін із скоригованого переліку. Заходи п'ятого етапу закінчуються до 20 червня поточного

навчального року;

- шостий етап – остаточне опрацювання заяв здобувачів вищої освіти та прийняття рішень щодо здобувачів, які не скористалися правом вільного вибору, перевірка контингенту і формування груп на вивчення вибіркового дисциплін. Заходи шостого етапу закінчуються до 25 червня поточного навчального року. Процедура першого вибору здобувачами освітнього ступеня магістра навчальних дисциплін, які мають вивчатися у другому семестрі, здійснюється у вересні-жовтні та завершується до початку листопада поточного навчального року.

Сформовані списки груп на вивчення вибіркового навчальних дисциплін подаються на затвердження проректору з науково-педагогічної роботи Інституту.

3.17. У разі поновлення, переведення здобувача вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпустки або у разі реалізації права на академічну мобільність або отримання неформальної/інформальної освіти за письмовою заявою здобувача вищої освіти та згодою випускової кафедри можливе перерахування результатів навчання вибіркового навчальних дисциплін відповідно до Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у ПРИВАТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА», Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА» та Положення про порядок визнання у ПРИВАТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА» результатів навчання, отриманих в неформальній та/або інформальній освіті.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Положення розглядається і схвалюється Вченою радою Інституту та вводиться в дію наказом ректора Інституту.

4.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і схвалюються Вченою радою Інституту та вводяться в дію наказом ректора Інституту.

Це Положення не є оригінальним науковим текстом та укладачі не претендують на авторство і першоджерело. Цей текст створено на основі європейських і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок окремих закладів вищої освіти, а також на матеріалах і кейсах Національного агентства і забезпечення якості вищої освіти.

Завідувачу кафедри _____
ПВНЗ "Інститут психології і підприємництва"

(прізвище, ім'я та по батькові)

здобувача(-ки) курсу__ групи _____
спеціальності _____
освітньої програми _____
форми здобуття освіти _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

Заява

Прошу зарахувати мене до складу групи здобувачів освіти, що вивчатимуть у ___ семестрі наступні дисципліни вільного вибору:

- 1.
- 2.
- 3.

У ___ семестрі:

- 1.
- 2.
- 3.

Дата

Підпис